

Niilo Mäki
INSTITUUTTI

Toimivia keinoja lukemisen taitojen tukemiseen

Tiivistelmä

Tehokas lukemisen harjoittelu

- Harjoitellaan yhtä taitoa kerrallaan
- Harjoitellaan vähän aikaa, mutta usein
- Harjoittelun määrä runsasta ja sisältää toistoa
- Harjoittelu systemaattista, suunniteltua ja intensiivistä

Tehokas lukemisen harjoittelu

- Palaute lukemisesta on johdonmukaista ja välitöntä
- Oppilas saa ohjausta harjoitteluun ja mallin sujuvasta lukemisesta
- Oppilas on motivoitunut, sitoutunut ja edistyy

Sujuva lukeminen

- Nopeaa ja automaattista
- Tarkkaa
- Ilmeikästä eli prosodian käytön

Sujuva lukeminen

- Edellyttää lukemisen perustaidon eli dekodauksen hallintaa: äänteiden ja tavujen yhdistäminen on opittu.
 - Lukeminen ei tapahdu kirjain kirjaimelta, vaan sanoja tai sanan osia tunnustetaan kokonaisuuksina.
- Lukemisen sujuvoitumista seuraa kyky saada selvää lukemastaan ja ymmärtää lukemansa

Itsenäinen harjoittelu

- Oppilas lukee itsenäisesti tekstejä
- Lukee monipuolisesti erilaisia tekstejä
 - Kirjat, lehdet, sarjakuvat, tietokirjat yms.
- Kirjakärry luokkaan
 - Jokainen voi lainata kirjoja ja lukea niitä säännöllisesti

Itsenäinen harjoittelu

- Lukumajat
 - Oppilaat saavat rakentaa majan ja lukea siellä kirjaa
- Kouluihin lukukuu –jakso
- Kokeen jälkeen saa lukea jotain

Itsenäinen harjoittelu

- **Lukulumo**
 - Voi valita kirjan, jota voi kuunnella ja samalla nähdä tekstin. Virke, jota luetaan maalautuu keltaiseksi. Helppo seurata, mutta joutuu nopeuttamaan omaa lukemista perässä pysymiseksi.
- **Lyhyet tukiopetustuokiot (n. 2x viikossa 20 minuuttia)**
- **Pienryhmäopetus kaksi tuntia viikossa**

”Opettelee tavuttamista, tavuerotteluja harjaannutetaan, tietokoneella Lexiaa käytetään, myös ekapeliä, Sebrania. KPL on käytössä ja mm tavu- muistipeli.”

”Etäopetukseen siirryttäessä opetin luokkaa Teamsissa ja WhatsAppissa. Soitin myös oppilaalle videopuheluita, jossa hän luki minulle ääneen tai teimme esim. saneluita. Kotona tehdyistä tehtävistä hän lähetti kuvan puhelimeeni.”

”Lukuharjoittelua lisättiin yhteistyössä kodin kanssa, sopivissa määrin lukemista myös viikonloppuisin.”

Ryhmäharjoittelu

- Vuoroluku: Luetaan vuorotellen tekstiä, oppilas voi seurata tekstiä paperilta samalla, kun toinen lukee
- Tarkan lukemisen kortit paripelinä: vastaako kuvassa oleva asia/esine kortissa olevaa sanaa?
 - Esim: kuva luumuista ja sana luomet. Jos kuva ja sana vastaavat toisiaan, korttia ensimmäisenä koskettava saa kortin. Jos koskettaa korttia, jonka sana ja kuva eivät vastaa toisiaan (kuva hampaasta, sana lampaat) menettää kaikki siihen mennessä keräämänsä kortit.

Ryhmäharjoittelu

- Esiluku: Oppilas voi lukea tai kuunnella harjoitustekstin kappaleen läpi ennen varsinaista harjoitusta
- Simulaatioluku: Oppilas ja sujuva lukija lukevat tekstiä yhtä aikaa ääneen

Ryhmäharjoittelu

- Sanametsästys
 - Ryhmä etsii sanoja ympäri luokkaa ja koulun käytäviä (esim. Kirjoita ylös kaikki adjektiivit, mitä näet/keksit). Vain niistä piste, joita muut ryhmät eivät olleet keksineet.
 - Tehtävässä aikaraja.
 - Tässä vahvemmat oppilaat tukivat (toimivat kirjureina) ja auttoivat/mallinsivat oppimista.

Ryhmäharjoittelu

- Sijamuotojen harjoittelu luontoaiheisilla muistipelikorteilla.
 - Kortissa on kasveja ja eläimiä.
 - Oppilaat hakevat vuorotellen kortin pussista ja taivuttavat suullisesti kortilla näkyvän sanan.
 - Sanat voi myös kirjoittaa valmiiksi laadittuun taulukkoon, jossa on näkyvillä esimerkkitaivutus ja sijamuotojen nimet.
 - Toisella harjoittelukerralla kuunteleva pari muodostaa virkkeen, jossa taivutettu sana esiintyy annetussa sijamuodossa.

Toistoharjoittelu

- Toistolukeminen (tarkkuus, aika)
- Tavutuksen opettelu, tavuerottelu
- Minuuttilukua: Luetaan tavuja tai tekstejä toistuvasti minuutin tai useamman minuutin ajan

Toistoharjoittelu

- Teksti ja sanat: tekstin lukemista voi yrittää sujuvoittaa poimimalla vaikeat sanat erikseen harjoiteltavaksi sanalistaksi
 - Teksti luetaan ja korjataan virheelliset sanat lukiessa tai heti lukemisen jälkeen.

Tietokoneharjoittelu

- Ekapeli Sujuvuus: Ilmainen netistä ladattava peli
- Lexia
- Aleksis 2

Tietokoneharjoittelu

- Opikatti.fi:n Tassut tarinoilla -materiaali
- Toistoharjoittelu PowerPointilla; Sanat ja tavut näytöllä ja lapsi lukee näytölle ilmestyviä sanoja. Sanojen esitysaikaa voi muuttaa → lukemista täytyy nopeuttaa

Motivoitikeinoja

- Kannustaminen ja kehuminen suullisesti luokassa
- Positiiviset merkinnät Wilmassa
- Tarrat
- Lopuksi pelaaminen
- Kerrotaan miksi jotain tehdään ja mistä siinä on kyse

Lue lisää

- Tietoa lukemissujuvuudesta ja sen harjoittamisesta Kummi 10 -oppaasta <https://koju.nmi.fi>
- Lukemissujuvuuden arvioinnin ja seurannan välineet <http://www.lukimat.fi/lukimat-oppimisen-arviointi/materiaalit>

